

תוצאות השתלות כבד במבוגרים בבית חולים בילינסון

איתן מור, בנימין מדליון, יעקב חן, עזרא שהרבני, יבגני סולומונוב, אלכסנדר יוסים, סיגל אייזנר, מריוס בראון וז'ו בן ארי

מחלקת השתלות ומכון הכבד, בית חולים ע"ש "בילינסון", מרכז רפואי ע"ש "רבין", פתח תקווה.

רקע: הדיווחים בספרות מורים על החשיבות של נפח המקרים בביצוע ניתוחים מורכבים כגורם משפיע על התוצאות. שרידות השתלים הממוצעת במאגר המידע האירופאי להשתלות (CTS) הוא כ- 80% בשנה הראשונה ו 68% ל-5 שנים. מטרת העבודה הייתה לבדוק האם תוצאות השתלת הכבד במחלקתנו שונה בהשוואה לנתונים אלו.

שיטות מחקר: בוצע מחקר רטרוספקטיבי מתוך מאגר נתונים הכולל 267 חולים מבוגרים (< 18 ש'), שעברו 285 השתלות כבד, כולל 19 השתלות חוזרות, בין השנים 1992-2008. בוצע ניתוח שרידות חולים ושתלים לפי שיטת קפלן מאייר וכן נבדקה ההשפעה של גורמי סיכון כולל: סוג המחלה, גיל החולה, גיל התורם, ניקוד MELD בהשתלה וזמן שימור שתל הכבד על שרידות השתלים לאחר ההשתלה.

תוצאות: כמות הניתוחים לשנה עלתה עם השנים והתייבשה על ממוצע של 20 השתלות ב-5 שנים האחרונות. מתוך 266 המושתלים, 111 הן נשים ו-156 גברים. הגיל ממוצע של החולים 49.1 ש' (טווח: 20-70 ש'). התוויות להשתלה כללו: דלקת כבד נגיפית C (30.5%), דלקת כבד נגיפית B (23.8%), אלכוהול ושחמת על רקע כבד שומני (16.8%), מחלות כולסטטיות (9.1%), דלקת כבד סוערת (2.5%), ואבחנות אחרות (10.5%). ניקוד ה-MELD בהשתלה היה 22.5 ± 8.2 . הגיל הממוצע של התורמים היה 42 ש' (טווח: 8-77 ש') זמן השימור היה $9:35 \pm 2:31$ שעות. 36 חולים (12.8%) נפטרו בתוך החודש הראשון לאחר ההשתלה. שיעורי השרידות של החולים לאחר 1, 5 ו-10 ש' היו 77.6%, 64.7% ו-53.2% בהתאמה. שיעורי שרידות שתלים לאחר 1, 5 ו-10 שנים היו 79%, 66% ו 54%. לא נמצאה השפעה לגיל החולה, סוג המחלה, ניקוד ה-MELD וזמן שימור הכבד כגורמי סיכון לאיבוד שתל. לגיל מבוגר של התורם לפי קטגוריות (>40, 40-60 ו <60 ש') נמצאה מגמה בהשפעה על שרידות השתלים, $p=0.06$, עם זאת שרידות השתלים בקבוצה של חולים שקיבלו שתל מתורם <60 ש' הייתה 67%.

מסקנות: שרידות החולים לאחר השתלת כבד בבילינסון, במרכז בו מבוצעות כ 20 השתלות כבד בשנה, אינה שונה משמעותית מהממוצע המדווח ממרכזי השתלה גדולים בעולם. גיל מבוגר של התורם אמנם נמצא כגורם המשפיע לרעה על שרידות החולים, אך עדין השימוש בשתלים אלו נתן יתרון על פני העדר להשתלה.